

Warszawa, dnia 29 marca 2019 r.

Poz. 598

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 20 marca 2019 r.

w sprawie wprowadzenia w 2019 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967) zarządza się, co następuje:

§ 1. W 2019 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2019 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *J. Ardanowski*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1250).

PROGRAM MAJĄCY NA CELU WCZESNE WYKRYCIE ZAKAŻEŃ WIRUSEM WYWOŁUJĄCYM
AFRYKAŃSKI POMÓR ŚWIŃ I POSZERZENIE WIEDZY NA TEMAT TEJ CHOROBY ORAZ JEJ ZWALCZANIE

1. Identyfikacja programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: afrykański pomór świń (African swine fever – ASF)

Okres realizacji: 1 stycznia – 31 grudnia 2019 r.

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego afrykańskiego pomoru świń

W 2007 r. wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) rozprzestrzenił się z pierwotnego ogniska w Gruzji na terytorium Europy Wschodniej. Wirus prawdopodobnie został przeniesiony przez odpady kuchenne użyte do karmienia świń, pochodzące ze statku płynącego z Afryki, który zawiązał do portu w Poti (Gruzja). Po wprowadzeniu wirusa ASF na kontynent europejski, choroba ta bardzo szybko rozprzestrzeniła się na terytorium Armenii, Azerbejdżanu oraz Federacji Rosyjskiej. W sierpniu 2012 r. ognisko tej choroby zostało stwierdzone w południowo-wschodniej części Ukrainy. W czerwcu 2013 r. białoruskie władze weterynaryjne potwierdziły wykrycie ASF we wsi Czapuń w obwodzie grodzieńskim, 170 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską, oraz w Witebsku w północno-wschodniej części Białorusi, 450 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 2014 r. na terytorium Litwy stwierdzono 2 przypadki wirusa ASF u dzików, natomiast w dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łącznie od dnia 17 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. stwierdzono 163 przypadki ASF u dzików oraz 23 ogniska ASF u świń, zlokalizowane na obszarze trzech województw – podlaskiego, lubelskiego oraz mazowieckiego. W latach 2014–2016 stwierdzono ogniska oraz przypadki ASF u dzików na terytorium Litwy, Łotwy

i Estonii. Odnotowano również wzrost liczby przypadków ASF u dzików i liczby ognisk ASF u świń na Ukrainie. Istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego szerzenia się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w państwach nadbałtyckich, z uwagi na duże kompleksy leśne na granicy między państwami nadbałtyckimi a Białorusią, oraz znaczący ruch osobowy i tranzytowy między tymi państwami, zwiększający ryzyko nielegalnego przewiezienia produktów żywnościowych skażonych wirusem lub przeniesienia wirusa przez środki transportu lub podróży.

Od 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone badania laboratoryjne w kierunku ASF. Badania te były prowadzone w pasie przygranicznym o szerokości 40 km (wzdłuż granicy północnej z Obwodem Kaliningradzkim i granicy wschodniej z Litwą, Białorusią i Ukrainą) obejmującym części województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Próbkę były pobierane od padłych świń (na podstawie analizy ryzyka) oraz padłych i odstrzelonych dzików. Od lipca 2013 r. na obszarze położonym w strefie I, a od października 2013 r. na obszarze położonym w strefie II i III badania laboratoryjne w kierunku ASF były prowadzone zgodnie z programem wprowadzonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115).

W 2014 r. były kontynuowane badania w kierunku ASF, zgodnie z programem wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 996).

W kolejnych latach program był realizowany na podstawie:

- 1) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316, z późn. zm.);
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w 2016 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

- „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 70, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w 2017 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 625);
  - 4) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316, z późn. zm.).

Liczba wykonanych badań laboratoryjnych oraz otrzymanych dodatnich wyników tych badań w ramach realizacji programu w latach 2013–2017 została opisana w ust. 6.2.

3. Opis programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie, zwany dalej „programem”, przewiduje zastosowanie środków, których celem jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed ASF.

W związku z niekorzystnym rozwojem sytuacji związanej z ASF w państwach graniczących od wschodu z Unią Europejską, program przewiduje monitorowanie ASF zarówno u dzików, jak i u świń w celu skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej oraz określa środki zwalczania ASF.

Program będzie realizowany w 2019 r. i stanowi kontynuację programu realizowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967) ASF należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej program jest wprowadzany w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, po jego zatwierdzeniu przez Komisję Europejską.

W programie określa się tzw. obszar działań średnioterminowych związanych ze zwalczaniem ASF (WAMTA - Wider Area for Medium Term Actions), na którym zgodnie ze strategią zwalczania ASF dla wschodniej części Unii Europejskiej (SANTE/7113/2015-Rev-7) będą prowadzone następujące działania:

- 1) redukcja populacji dzików prowadzona zarówno przez polowania, jak i odstrzał sanitarny;
- 2) skierowane na zwiększenie udziału samic dzika w obniżaniu populacji tego gatunku zwierząt;
- 3) wprowadzenie zakazu karmienia dzików.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2019 r. wyniosą 39 692 946,49 zł (9 564 458,33 euro). Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu Rzeczpospolita Polska będzie występowała do Komisji Europejskiej z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej programu w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych w wysokości 33 377 070,05 zł (8 042 601,30 euro). Wszystkie szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz. U. poz. 198), w ramach limitu wydatków części 83 – rezerwy celowe oraz części 85 – budżety wojewodów.

Szacunkowe koszty realizacji programu w 2019 r., wyrażone w złotych, zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2018 r.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w ustawie budżetowej na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. w części 83 – rezerwy celowe, działu 758 – różne rozliczenia, rozdziału 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12, przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1557), lub poz. 8 w części podlegającej refundacji ze środków Unii Europejskiej oraz środków budżetowych określonych w ustawie budżetowej na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

3.1. Cel programu

Celem programu jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Program obejmuje działania nakierowane na zwalczanie oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, w tym:

- 1) badania laboratoryjne w kierunku ASF przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików oraz zakup wag hakowych;
- 3) finansowanie funkcjonowania odłowni żywołownych do odłowu dzików;
- 4) zwrot kosztów pozyskiwania dzików w ramach odstrzału sanitarnego na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami, obszarze zagrożenia oraz na obszarze WAMTA i na innych obszarach, na których jest prowadzony odstrzał sanitarny;
- 5) finansowanie pozyskiwania dzików w ramach polowań na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami, obszarze zagrożenia oraz obszarze WAMTA;

- 6) ubój lub zabicie świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, o którym mowa w ust. 3.2.1 – w przypadku wystąpienia ASF u dzików (na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt);
- 7) działania powiatowego lekarza weterynarii – po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF – przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 8) pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF lub przeprowadzanie kontroli gospodarstw w zakresie spełniania wymagań związanych z bioasekuracją przez powiatowego lekarza weterynarii na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, o których mowa w ust. 3.2.1;
- 9) unieszkodliwienie tusz dzików lub szczątków padłych dzików pochodzących z polowania na obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami, niezagospodarowanych przez myśliwych;
- 10) unieszkodliwienie tusz dzików, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych, na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym;
- 11) wypłatę środków za zgłoszenie znalezienia zwłok dzików padłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) dofinansowanie bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia;
- 13) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą;
- 14) dofinansowanie odłowu dzików zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 8g albo art. 46 ust. 3 pkt 8h ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także uśmiercenia oraz transportu i unieszkodliwiania zwłok odłowionych dzików;

15) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów:

a) prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych, straży, inspekcji i innych służb oraz społeczeństwa, obejmującej rozpowszechnienie informacji o:

- zagrożeniu ASF w taki sposób, aby te podmioty niezwłocznie zawiadamiały o podejrzeniu wystąpienia ASF zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i sposobie zawiadamiania właściwych organów o podejrzeniu wystąpienia ASF,
- pierwszych objawach zakażenia wirusem ASF,
- ryzyku, jakie niesie wprowadzanie produktów wieprzowych do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, w tym w szczególności wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów pochodzenia wieprzowego spoza tego terytorium,
- metodach bezpiecznego unieszkodliwiania padłych dzików lub dopuszczalnych sposobach zagospodarowania odstrzelonych dzików,
- obowiązku zawiadamiania organów Inspekcji Weterynaryjnej o każdym przypadku znalezienia padłego dzika,
- wymaganiach dotyczących bioasekuracji,

b) świadczących usługi z zakresu przewozu osób, w tym operatorów portów lotniczych i portów morskich, oraz dla operatorów biur podróży i podmiotów świadczących usługi pocztowe i kurierskie, mającej na celu przekazanie wiedzy na temat ASF.

3.2. Realizacja programu

3.2.1. Podział terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszary według kryterium zagrożenia wystąpieniem wirusa ASF

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione odpowiednio w części II i części III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.), zwanej dalej „decyzją 2014/709/UE”.

Obszar ochronny

Obszar ochronny obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części I załącznika do decyzji 2014/709/UE, zwany dalej „obszarem ochronnym”.

3.2.2. Kontrola stanu zdrowia świń i pobieranie próbek na obszarach wyznaczonych zgodnie z ust. 3.2.1

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami wprowadza się środki w zakresie zwalczania ASF zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowania zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.), do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń. Ponadto na podstawie § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 290, z późn. zm.) posiadacze świń są obowiązani do informowania urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie. Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt posiadacze świń są obowiązani do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny

weterynaryjnej, albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF.

W związku z wystąpieniem ASF na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia obowiązują nakazy i zakazy określone odpowiednio w § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Zgodnie z § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz. U. z 2016 r. poz. 885), w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że:

- 1) świnie były utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem;
- 2) świnie te zostaną poddane badaniu przedubojowemu przeprowadzonemu w sposób określony w części A rozdział IV sekcja IV załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”;
- 3) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

W przypadku uboju świń w celu produkcji mięsa na użytek własny próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF są pobierane przez urzędowego lekarza weterynarii przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa z tych świń – w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:

- 1) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń;
- 2) III załącznika do decyzji 2014/709/UE – w każdym przypadku.

W trakcie badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa pozyskanego w wyniku uboju świń w rzeźni urzędowy lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, a w przypadku podejrzenia wystąpienia ASF – pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej świni lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji Komisji Europejskiej 2003/422/WE z dnia 26 maja 2003 r. zatwierdzającej podręcznik diagnostyczny dotyczący afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. UE L 143 z 11.06.2003, str. 35 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 39, str. 59), zwanej dalej „decyzją 2003/422/WE”.

W gospodarstwach, w których są utrzymywane świny, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu (nie krótszych niż 4 miesiące), kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE, oraz kontrolę przestrzegania:

- 1) nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 tego rozporządzenia, z tym że w przypadku:
  - a) stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 ust. 1 pkt 1 i 3–6 oraz § 2 ust. 1, oraz niespełnienia obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 tego rozporządzenia, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania tych nakazów i zakazów, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała,

- b) przemieszczania świń z gospodarstw niespełniających wymogów określonych w § 4 ust. 2 pkt 2 lit. b tego rozporządzenia, położonych na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia, poza te obszary, przemieszczane świnie zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia;
- 2) wymagań dotyczących bioasekuracji, o których mowa w ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Programu bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń” na lata 2015–2018 (Dz. U. poz. 517, z późn. zm.), na obszarze określonym w § 1 tego rozporządzenia.

W przypadku niespełniania przez gospodarstwo wymagań, o których mowa w ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Programu bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń” na lata 2015–2018, powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję, o której mowa w ust. 8 załącznika do tego rozporządzenia.

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, w szczególności od świń:
  - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,
  - b) które wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których nie jest możliwe postawienie diagnozy,
  - c) mających:
    - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
    - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) od świń, o których mowa w § 2a ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny – w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:
  - a) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń,
  - b) III załącznika do decyzji 2014/709/UE – w każdym przypadku.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, z każdego dzika znalezionego martwego, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, a także z każdego dzika odstrzelonego na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, dostarczonego do położonego na tych obszarach punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych dopuszcza się pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przez powiatowego lekarza weterynarii przy wykorzystaniu wytycznych i ulotek dostarczonych myśliwym oraz kołom łowieckim w sposób opisany w ust. 3.6.

Każdą tuszę odstrzelonego dzika znakuje się znakiem zawierającym numer kolejny tuszy, numer koła łowieckiego, miejscowość i datę pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia myśliwi przekazują, na piśmie, właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o terminach planowanych polowań lub liczbie polowań w określonym przedziale czasowym oraz o terminach dokonywania odstrzału sanitarnego lub liczbie odstrzałów sanitarnych w określonym przedziale czasowym.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Za dziki pozyskane w ramach polowania dostarczone do punktu skupu lub zakładu, o których mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego kwotę:

- 650 zł brutto za samice przelatki i dorosłe samice dzika,
- 300 zł brutto za pozostałe dziki.

Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania;
- 2) pobrania próbek, transportu upolowanych dzików oraz dojazdu myśliwego – na obszar zagrożenia i obszar objęty ograniczeniami;
- 3) przetrzymywania dzików w kontenerach chłodniczych;
- 4) unieszkodliwienia patrochów dzików.

Inspekcja Weterynaryjna dofinansowuje w pełnej wysokości poniesione koszty unieszkodliwienia tusz dzików, wraz ze wszystkimi częściami ciała dzików, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych, tusz dzików z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz tusz przechowywanych z nimi w kontenerze chłodniczym, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”.

Zwrot kosztów za odstrzał sanitarny dzików na obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami został opisany w rozdziale 3.7.

W punktach skupu i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w odniesieniu do których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF,

3) narogi i patrochy oraz inne części ciała odstrzelonego chorego dzika

– na obszarze zagrożenia oraz na obszarze objętym ograniczeniami są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, bez patrochów, w odniesieniu do których uzyskano ujemne wyniki badania laboratoryjnego w kierunku ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

W przypadku wysyłania poza obszar zagrożenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego otrzymanych ze świń pochodzących z obszaru zagrożenia stosuje się § 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na dziki na obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami. Niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików pozyskanych w ramach polowania zgłoszonych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

Obszar ochronny

Na obszarze ochronnym wprowadza się środki w zakresie zwalczania ASF zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowanie zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia

15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń. Ponadto na podstawie § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń posiadacze świń są obowiązani do informowania urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie. Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt posiadacze świń są obowiązani do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF.

Na obszarze ochronnym obowiązują nakazy określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń i zakazy określone w § 2 ust. 1 tego rozporządzenia.

Zgodnie z § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że świnię były utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, a ponadto gdy:

- 1) zostaną poddane badaniu przedubojowemu świń przeprowadzonemu w sposób określony w części A rozdział IV sekcja IV załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 2) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

Próbki do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń albo badania poubojowego mięsa z tych świń – w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia ASF.

W trakcie badania przedubojowego lub poubojowego w rzeźni lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, a w przypadku podejrzenia wystąpienia ASF pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej świni lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Na obszarze ochronnym powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza w gospodarstwach utrzymujących świnię, dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu, nie krótszych niż 4 miesiące, kontrolę przestrzegania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 i § 2, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała. Badanie kliniczne świń jest przeprowadzane zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE. W przypadku stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 ust. 1 pkt 1 i 3–6 oraz § 2 ust. 1, oraz niespełnienia obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania nakazów i zakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała.

W przypadku przemieszczania świń z gospodarstw położonych na obszarze ochronnym, niespełniających wymagań zawartych w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego świnię zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 3 tego rozporządzenia.

Z obszaru każdego powiatu lub jego części, położonych na obszarze ochronnym, urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, w szczególności od świń:
  - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,
  - b) wykazujących nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których niemożliwe jest postawienie diagnozy,
  - c) mających:
    - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
    - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) od świń, o których mowa w § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, z każdego znalezionej martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, na obszarze ochronnym oraz od każdego dzika odstrzelonego, dostarczonego do położonego na tym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych dopuszcza się pobieranie próbek do badań w kierunku ASF przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przez powiatowego lekarza weterynarii przy wykorzystaniu wytycznych i ulotek dostarczonych myśliwym oraz kołom łowieckim, w sposób opisany w ust. 3.6.

Każdą tuszę odstrzelonego dzika znakuje się znakiem zawierającym: numer kolejny tuszy, numer koła łowieckiego, miejscowość i datę pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze ochronnym jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Za dziki pozyskane w ramach polowania, dostarczone do punktu skupu lub zakładu, o których mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego kwotę:

- 1) 650 zł brutto – za samice przelatki i starsze samice dzika;
- 2) 300 zł brutto – za pozostałe dziki.

Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania;
- 2) pobrania próbek, transportu upolowanych dzików oraz dojazdu myśliwego na obszar ochronny;
- 3) przetrzymywania tusz dzików w kontenerach chłodniczych;
- 4) unieszkodliwienia tusz dzików, wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych, z wyjątkiem tusz dzików z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz tusz przechowywanych z nimi w kontenerze chłodniczym, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

W punktach skupu i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenienie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w przypadku których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF,
- 3) narogi i patrochy oraz inne części ciała odstrzelonego chorego dzika

– na obszarze ochronnym są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 12 lub art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze ochronnym, w przypadku gdy uzyskano ujemny wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF, są kwalifikowane, jako materiał kategorii 2 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze ochronnym, bez patrochów, w przypadku gdy uzyskano ujemny wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

Dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na dziki na obszarze ochronnym oraz niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików pozyskanych w ramach polowania zgłoszonych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

Obszar WAMTA

Obszar WAMTA stanowi terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obejmujące gminy, które:

- 1) w całości lub w części są położone w pasie do 100 km od granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Obwodem Kaliningradzkim, Litwą, Białorusią i Ukrainą, z wyjątkiem gmin położonych na obszarze objętym ograniczeniami, obszarze zagrożenia i obszarze ochronnym, oraz

- 2) w całości lub w części są położone w pasie do 100 km od zewnętrznej granicy obszaru objętego ograniczeniami lub obszaru zagrożenia, z wyjątkiem gmin leżących na obszarze ochronnym.

Graficzne przedstawienie obszaru WAMTA jest zamieszczone na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii pod adresem www.wetgiw.gov.pl.

Za dziki pozyskane w ramach polowania na obszarze WAMTA powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego lub dyrektorowi parku narodowego kwotę:

- 1) 650 zł brutto – za samice przelatki i starsze samice dzika;
- 2) 300 zł brutto – za pozostałe dziki.

Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania;
- 2) pobierania próbek do badań laboratoryjnych od dzików wykazujących objawy chorobowe przed odstrzałem;
- 3) unieszkodliwienia tusz dzików, o których mowa w pkt 2, wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich okresowo i dyrektorzy parków narodowych, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na dziki na obszarze WAMTA i niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików pozyskanych w ramach polowania zgłoszonych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

Obszar obejmujący terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, znajdujący się poza obszarem zagrożenia, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem ochronnym

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem objętym ograniczeniami, obszarem zagrożenia oraz obszarem ochronnym próbki do badań

laboratoryjnych w kierunku ASF są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii w następujących przypadkach:

- 1) od świń – po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF w gospodarstwie, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, przy czym za podejrzone uważa się gospodarstwo w przypadkach określonych w rozdziale III załącznika do decyzji 2003/422/WE; w celu potwierdzenia lub wykluczenia wystąpienia ASF w gospodarstwie próbki do badań laboratoryjnych pobiera się na zasadach określonych w rozdziale IVA załącznika do tej decyzji;
- 2) od każdego znalezionego martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, i z każdego odstrzelonego dzika wykazującego objawy chorobowe.

W przypadku podejrzenia wystąpienia ASF zastosowanie mają przepisy § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 754).

3.2.3. Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, przesyłanie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz wykonywanie badań laboratoryjnych

Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń oraz znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików, a także od dzików odłowionych, jest określony w rozdziale V lit. B załącznika do decyzji 2003/422/WE.

Od żywych świń i odstrzelonych dzików do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się próbki krwi, a od padłych lub poddanych ubojowi świń i znalezionych martwych dzików – migdałki, węzły chłonne (żołądkowe, wątrobowe, podżuchwowe, zagardłowe), śledzionę, nerki, tkankę płucną i jeżeli to możliwe – krew. W przypadku zwłok dzików ulegających autolizie do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się kość długą lub mostek.

Próbki pobrane od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń bada się metodą qRT – PCR, a gdy wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF przeprowadzonego metodą qRT – PCR jest dodatni, przeprowadza się również badanie metodą ELISA. Na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, w przypadku gdy

podejrzewa się, że w stadzie jest świnia chronicznie zakażona wirusem ASF, próbki bada się metodą ELISA. Próbki pobrane:

- 1) w ognisku ASF wyznaczonym zgodnie z § 4 ust. 1,
- 2) w gospodarstwach kontaktowych zgodnie z § 6 ust. 2 oraz
- 3) zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 4 pkt 2

– rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń bada się metodą qRT – PCR oraz metodą ELISA.

Na obszarze zagrożenia, obszarze ochronnym oraz obszarze objętym ograniczeniami próbki pobrane od znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików bada się metodą qRT – PCR oraz – jeżeli jest możliwe pobranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF – metodą ELISA.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem zagrożenia, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem ochronnym znalezione martwe oraz odstrzelone chore dziki bada się metodą qRT – PCR.

Próbki pobrane od dzików odłowionych bada się metodą qRT – PCR oraz metodą ELISA.

W przypadku podejrzenia uzyskania fałszywie dodatniego lub uzyskania wątpliwego wyniku badania metodą ELISA przeprowadza się badanie serologiczne potwierdzające metodą IB lub IPT.

Wszystkie badania laboratoryjne w kierunku ASF przeprowadzane w ramach programu są wykonywane w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

3.2.4. Inne działania podejmowane w związku z zagrożeniem wystąpienia lub wystąpieniem ASF u dzików

Po stwierdzeniu ASF u dzika powiatowy lekarz weterynarii zarządza środki zwalczania ASF, zgodnie z przepisami o zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Powiatowy lekarz weterynarii w gospodarstwach położonych w wyznaczonym obszarze o promieniu 10 km wokół stwierdzonego przypadku ASF u dzika może:

- 1) przeprowadzić badanie kliniczne świń;
- 2) dokonać indywidualnego oznakowania świń;
- 3) pobrać od świń próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF;
- 4) nakazać ubój lub zabicie świń, na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, po przeprowadzeniu analizy ryzyka uwzględniającej w szczególności:
  - a) sytuację epizootyczną, w szczególności występowanie ASF u dzików,
  - b) zagęszczenie populacji dzika na danym terenie,
  - c) poziom bioasekuracji gospodarstwa.

W przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia ASF u dzików powiatowy lekarz weterynarii może:

- 1) zarządzić poszukiwanie padłych dzików;
- 2) zarządzić odstrzał sanitarny dzików;
- 3) nakazać odłów dzików w celu ich uśmiercenia.

3.3. Wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą

Na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą podejmuje się następujące środki bioasekuracji:

- 1) wyłożenie mat dezynfekcyjnych, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym skuteczne działanie środka dezynfekcyjnego;
- 2) oczyszczanie i dezynfekcję środków transportu przeznaczonych do przewozu zwierząt wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2013/426/UE z dnia 5 sierpnia 2013 r. w sprawie środków mających na celu zapobieżenie wprowadzaniu do Unii wirusa afrykańskiego pomoru świń z niektórych państw trzecich lub części terytorium państw trzecich, w których potwierdzono obecność ASF, oraz uchylającą decyzję 2011/78/UE (Dz. Urz. UE L 211 z 07.08.2013, str. 5, z późn. zm.).

3.4. Zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików oraz zakup wag hakowych

W ramach programu zostanie zakupione:

- 1) 100 kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików, do dnia uzyskania wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF; umiejscowienie kontenerów chłodniczych ustala dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego w porozumieniu z powiatowym lekarzem weterynarii;
- 2) 50 wag hakowych do ważenia tusz dzików.

3.5. Sfinansowanie funkcjonowania 5 odłowni żywołownych do odłowu dzików w celu ich uśmiercenia

W ramach programu w 2019 r. odławianie dzików będzie prowadzone za pomocą 5 odłowni, zgodnie z zezwoleniem ministra właściwego do spraw środowiska, o którym mowa w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2018 r. poz. 2033, z późn. zm.).

Odławianie dzików będzie prowadzone w celu:

- 1) uśmiercania watah (stad) dzików; uśmiercone dziki będą poddawane badaniom laboratoryjnym w kierunku ASF w sposób opisany w ust. 3.2.3;
- 2) sprawdzania wielkości migracji dzików z terytorium Białorusi i ich ewentualnego zarażenia wirusem ASF;
- 3) oceny szerzenia się wirusa ASF w obrębie watah dzików.

3.6. Przeprowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej

W ramach realizacji programu publikuje się ulotki:

- 1) dla rolników i podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, zawierające informacje o:
  - a) ASF i jego objawach,
  - b) sposobie rozprzestrzeniania się ASF,
  - c) postępowaniu posiadacza zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF,

- d) przysługujących odszkodowaniach za świnie poddane ubojowi, zabite lub padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej,
  - e) zasadach bioasekuracji,
  - f) zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi,
  - g) unieszkodliwianiu zwłok świń oraz zasadach przeprowadzania oczyszczania i odkażania w gospodarstwach;
- 2) dla myśliwych – zawierające informacje o:
- a) ASF i jego objawach,
  - b) sposobie postępowania myśliwego z tuzą dzika po polowaniu lub odstrzale sanitarnym, w tym o sposobie pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od dzików odstrzelonych, niewykazujących żadnych objawów chorobowych,
  - c) zabezpieczeniu środków transportu przeznaczonych do transportu odstrzelonych dzików w sposób minimalizujący ryzyko rozprzestrzenienia się wirusa ASF.

Dystrybucja ulotek odbywa się za pośrednictwem organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki dystrybuuje się na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas wykonywanych kontroli podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz posiadaczy świń (w ramach m.in. wizyt w stadach, w których są utrzymywane świnie). Dodatkowo ulotki dystrybuuje się wśród myśliwych, w kołach łowieckich, wśród sołtysów, wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast. Informacje o istniejącym zagrożeniu są przekazywane również przez media w postaci m.in.: audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje na temat ASF oraz ewentualnych dróg rozprzestrzeniania ASF, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi, o właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuzami odstrzelonych dzików i o zasadach polowań oraz odstrzału sanitarnego.

W ramach programu Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza akcję informacyjną dla:

- 1) podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, rolników i myśliwych oraz innych służb i inspekcji;
- 2) podmiotów świadczących usługi z zakresu przewozu osób, w tym operatorów portów lotniczych i portów morskich, oraz operatorów biur podróży i podmiotów świadczących usługi pocztowe i kurierskie.

Celem kampanii informacyjnej jest przekazanie wiedzy o ASF. Tematyka kampanii informacyjnej obejmuje informacje dotyczące m.in.: objawów ASF, zgłaszania podejrzeń wystąpienia ASF, postępowania po zgłoszeniu podejrzenia wystąpienia ASF, zasad wypłacania odszkodowań, zasad bioasekuracji w gospodarstwie oraz zasad postępowania myśliwego biorącego udział w polowaniu, mających na celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, zakazu karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz właściwego zagospodarowania zwłok padłych świń oraz zasad wwożenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego.

Akcję informacyjną realizuje się w szczególności przez:

- 1) kolportowanie informacji o zagrożeniach i drogach przenoszenia się wirusa ASF;
- 2) współpracę z mediami w zakresie tematyki związanej z ASF;
- 3) publikowanie informacji na stronach internetowych Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie tematyki związanej z ASF.

3.7. Odstrzał sanitarny dzików

Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 8 i art. 46 ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii albo wojewoda nakazuje dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich wykonanie odstrzału sanitarnego dzików.

Zgodnie z art. 47a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.), lub otulinach w rozumieniu tej ustawy powiatowy lekarz weterynarii albo wojewoda nakazuje Polskiemu Związkowi Łowieckiemu wykonanie odstrzału sanitarnego dzików.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt minister właściwy do spraw rolnictwa może zarządzić odstrzał sanitarny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części.

Wysokości stawek wypłacanych za dzika odstrzelonego w ramach odstrzału sanitarnego są określone w przepisach wydanych na podstawie art. 47a ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania odstrzału sanitarnego na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze WAMTA oraz niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego zgłaszanych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami.

3.8. Zgłaszanie znalezienia zwłok padłych dzików

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej myśliwi oraz pracownicy Służby Leśnej mogą przeprowadzać poszukiwanie padłych dzików. W przypadku zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej znalezienia zwłok dzika innych niż dzika zabitego w wypadku komunikacyjnym, od których jest możliwe pobranie próbek do badań laboratoryjnych, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego, lub zarządcy lasów miejskich kwotę:

- 1) 200 zł brutto – za znalezione zwłoki dzika na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia;
- 2) 100 zł brutto – za znalezione zwłoki dzika na pozostałym obszarze kraju.

Osoba dokonująca zgłoszenia osobiście wskazuje miejsce, w którym znajdują się zwłoki dzika, lub przekazuje informacje umożliwiające odnalezienie tych zwłok.

3.9. Bezpieczne usuwanie zwłok padłych dzików

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwłoki dzików padłych muszą być bezpiecznie usuwane. Powiatowy lekarz weterynarii może dofinansować bezpieczne usunięcie zwłok padłych dzików na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia. Wysokość dofinansowania wynosi 170 zł brutto za sztukę padłego dzika. Kwota ta obejmuje dojazd na miejsce znalezienia zwłok dzika, załadunek, transport do wskazanego miejsca i unieszkodliwienie tych zwłok.

W przypadku niezalezienia zwłok padłych dzików na miejscu ich aktywnego poszukiwania podmiotowi świadczącemu usługi w zakresie unieszkodliwiania przysługuje dofinansowanie kosztów dojazdu.

3.10. Zakaz dokarmiania dzików

Na obszarze całego kraju obowiązuje zakaz dokarmiania dzików.

3.11. Finansowanie odłowu dzików, ich uśmiercenia, transportu i unieszkodliwiania zwłok

Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku wydania nakazu przeprowadzenia odłowu dzików, a następnie ich uśmiercenia oraz transportu zwłok i unieszkodliwienia zwłok uśmierconych dzików, wypłaca wykonawcy tego nakazu kwotę w wysokości 700 zł brutto za dzika, niezależnie od płci i masy ciała zwierzęcia.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

2019 r.

kontrola, nadzór

badania

inne (np. środki bioasekuracji, kampania informacyjna, szkolenia, ubój lub zabicie świń, odstrzał sanitarny, polowanie na dorosłe samice dzika i odstrzał selektywny dorosłych samic dzika).

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizowanego programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację

programu. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącego zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającego dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającego decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, z późn. zm.).

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany

Program wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program jest realizowany na obszarze 16 województw obejmujących 314 powiatów oraz 66 miast na prawach powiatów.

Mapa 1. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o podejrzeniu wystąpienia ASF

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt posiadacz zwierząt jest obowiązany do niezwłocznego zgłoszenia podejrzenia wystąpienia ASF. Obowiązek ten realizują również osoby mające kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, z tym że lekarz weterynarii wezwany do zwierzęcia w przypadku, gdy podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, informuje posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i nadzoruje ich wykonanie do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej. Zgłoszenia dokonuje się do powiatowego lekarza weterynarii bezpośrednio albo za pośrednictwem najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Dodatkowo posiadacz świni informuje urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, zgodnie z § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

4.4.2. Zwierzęta i populacja zwierząt objęte programem

Tabela 1. Liczba stad oraz pogłowie świń, z podziałem uwzględniającym wielkość gospodarstw

województwo	liczba świń						liczba siedziób stad					
	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000
dolnośląskie	9 721	15 149	26 915	24 832	15 832	154 674	2 333	925	599	126	24	27
kujawsko-pomorskie	31 770	81 753	292 204	422 689	174 694	377 945	6 907	4 792	5 814	2 052	254	147
lubelskie	72 908	76 163	100 348	160 051	106 051	232 202	18 616	4 770	2 203	699	149	116
lubuskie	4 929	8 660	17 686	21 391	17 708	208 505	1 129	528	365	105	23	41
łódzkie	48 500	102 248	206 096	336 228	225 230	529 018	10 484	6 163	4 446	1 457	323	252
małopolskie	26 049	39 768	57 386	41 196	15 394	23 650	6 036	2 453	1 293	202	22	7
mazowieckie	66 034	101 496	174 122	289 492	235 162	1 131 581	14 974	6 234	3 719	1 297	331	379
opolskie	11 545	27 824	104 592	164 504	54 649	139 547	2 492	1 628	2 036	824	81	55
podkarpackie	33 297	38 463	48 791	40 104	13 189	56 911	8 080	2 380	1 112	190	19	18
podlaskie	10 983	14 869	29 535	72 072	79 496	171 639	2 576	917	582	297	112	82
pomorskie	15 387	37 011	98 296	133 462	43 432	364 712	3 250	2 220	2 023	658	65	97
śląskie	10 862	25 793	60 149	66 183	18 842	115 919	2 288	1 541	1 263	335	27	24
świętokrzyskie	23 682	36 798	59 188	66 656	26 738	160 849	5 581	2 272	1 298	307	39	47
warmińsko-mazurskie	7 792	16 043	61 306	152 391	112 351	395 826	1 790	950	1 182	686	158	154
wielkopolskie	64 264	185 863	711 713	1 029 140	522 624	1 314 106	13 182	10 808	13 956	4 982	751	505
zachodniopomorskie	6 435	11 559	20 924	23 514	23 314	598 737	1 487	699	458	100	33	94
SUMA	444 158	819 460	2 069 251	3 043 905	1 684 706	5 975 821	101 205	49 280	42 349	14 317	2 411	2 045

źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, stan na dzień 23 grudnia 2017 r.

Zgodnie z danymi Polskiego Związku Łowieckiego oraz Dyrekcji Generalnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w roku łowieckim 2017/2018 liczba dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła około 215 tys. sztuk.

Liczbę dzików w poszczególnych województwach przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba dzików w poszczególnych województwach

Województwo	Pogłowie dzików w tys. sztuk
dolnośląskie	29,7
kujawsko-pomorskie	8,4
lubelskie	11,4
lubuskie	13,7
łódzkie	7,9
małopolskie	6,5
mazowieckie	15,9
opolskie	8,2
podkarpackie	8,3
podlaskie	5,0
pomorskie	18,7
śląskie	7,9
świętokrzyskie	5,5
warmińsko-mazurskie	18,5
wielkopolskie	22,8
zachodniopomorskie	26,5
Suma	214,9

źródło: Polski Związek Łowiecki, Dyrekcja Generalna Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, stan marzec 2018 r.

4.4.3. Identyfikacja i rejestracja zwierząt oraz gospodarstw

Podstawa prawna identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz gospodarstw:

- 1) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 546, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2017 r. poz. 1853);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 1635, z późn. zm.).

Numerem identyfikacyjnym świni jest numer siedziby stada, w której zwierzę się urodziło, albo innej siedziby stada, w której zwierzę przebywało powyżej 30 dni. W dokumentacji dotyczącej świń (np. w świadectwie zdrowia) wpisuje się numer ostatniej siedziby stada, w której świnia przebywała powyżej 30 dni, i została w tej siedzibie stada oznakowana.

W przypadku świń urodzonych w danej siedzibie stada istnieje obowiązek oznakowania tych zwierząt, w terminie 30 dni od dnia ich urodzenia, przez założenie na lewą małżowinę uszną kolczyka zawierającego numer siedziby stada urodzenia. Fakt dodatkowego oznakowania świń zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 7 dni od dnia ich oznakowania.

W przypadku gdy świnia została przemieszczona do innej siedziby stada niż siedziba stada urodzenia i przebywa w tej siedzibie dłużej niż 30 dni, istnieje obowiązek dodatkowego oznakowania świni tatuażem tej siedziby stada. Oznakowanie tatuażem jest wykonywane nie później niż przed opuszczeniem przez tę świnie siedziby stada. Fakt dodatkowego oznakowania świni zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 7 dni od dnia jej oznakowania.

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, koszty związane z oznakowaniem świń ponosi ich posiadacz.

Dodatkowo świni objęte oceną wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2132), są oznakowane w sposób umożliwiający ich identyfikację. Sposób

oznakowania i identyfikacji świń do celów hodowlanych, w tym świń, określa związek hodowców lub inny podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny wartości użytkowej. Świnie do celów hodowlanych znakuje się trwale i indywidualnie, używając kolczyków, identyfikatorów elektronicznych i znaków identyfikacyjnych lub stosując tatuaż.

Indywidualnego oznakowania świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym dokonuje urzędowy lekarz weterynarii przez założenie kolczyka z kolejnym numerem zwierzęcia w stadzie. Koszty związane z indywidualnym oznakowaniem świń w stadzie są pokrywane z budżetu państwa.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Kwalifikacja zwierząt i stad została opisana w ust. 3.2.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń określa się sposób przemieszczania żywych świń z obszarów i do obszarów wymienionych w części I (obszar ochronny), części II (obszar objęty ograniczeniami) oraz części III (obszar zagrożenia) załącznika do decyzji 2014/709/UE, zarówno na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza to terytorium.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został wprowadzony obowiązek zaopatrywania przemieszczanych świń w świadectwo zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii na podstawie badania klinicznego świń przeprowadzonego nie wcześniej niż 24 godziny przed przemieszczeniem tych świń.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej nadzór nad przemieszczaniem zwierząt sprawuje powiatowy lekarz weterynarii.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania

Zastosowane badania i plany pobierania próbek do badań zostały opisane w ust. 3.2.

4.4.7. Zastosowanie szczepionki i plany szczepień

Nie dotyczy.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura)

Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego zostały opisane w ust. 3.2.2. oraz 3.3.

4.4.9. Środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń, w przypadku stwierdzenia ASF w gospodarstwie powiatowy lekarz weterynarii wyznacza je jako ognisko ASF. Działania podejmowane po wyznaczeniu ogniska ASF zostały określone w § 4 i 6–10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń. Działania podejmowane w przypadku wystąpienia ASF u dzików zostały określone w § 18 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz opisane w ust. 3.2.4.

4.4.10. System odszkodowań dla posiadaczy świń poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowania wypłaca się zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Na podstawie art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji, zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącego zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającego dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającego decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE.

5. Korzyści wynikające z realizacji programu

Przeprowadzenie działań objętych programem przyczyni się do ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również terytorium Unii Europejskiej, przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Odpowiednio wczesne wykrycie zakażenia wirusem ASF pozwoli na podjęcie adekwatnych działań zapobiegających jego rozprzestrzenianiu się, a tym samym ograniczenie strat ekonomicznych z tego tytułu.

6. Dane dotyczące rozwoju epidemiologicznego w odniesieniu do ASF w ciągu ostatnich pięciu lat

6.1. Rozwój ASF

W 2014 r. stwierdzono łącznie 30 przypadków ASF u dzików oraz 2 ogniska ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na obszarze dwóch powiatów – sokólskiego i białostockiego w województwie podlaskim.

W 2015 r. stwierdzono łącznie 53 przypadki ASF u dzików oraz 1 ognisko ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Białorusią na obszarze trzech powiatów – sokólskiego, białostockiego i hajnowskiego w województwie podlaskim.

W 2016 r. stwierdzono łącznie 80 przypadków ASF u dzików oraz 20 ognisk ASF u świń – 5 ognisk w województwie lubelskim, 3 ogniska w województwie mazowieckim i 13 ognisk w województwie podlaskim.

W 2017 r. stwierdzono łącznie 741 przypadków ASF u dzików oraz 81 ognisk ASF u świń – 59 ognisk w województwie lubelskim, 6 ognisk w województwie mazowieckim i 16 ognisk w województwie podlaskim.

W 2018 r. stwierdzono łącznie 2443 przypadki ASF u dzików oraz 109 ognisk ASF u świń – 76 ognisk w województwie lubelskim, 8 ognisk w województwie mazowieckim, 3 ogniska w województwie podlaskim, 8 ognisk w województwie podkarpackim i 14 ognisk w województwie warmińsko-mazurskim.

6.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2017

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	1 130	81

Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	64 054	439
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	14 104	155
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	14 564	863
Razem				93 852	

Rok: 2016

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	5 601	18
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	35 961	20
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	7 226	34
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	12 574	97
Razem				61 362	

Rok: 2015

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
--------	---------------------	-------------------	--------------	-------------------------------	---

Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	315	0
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	14 484	5
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	7 181	12
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	13 518	70
Razem				35 498	

Rok: 2014

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	1 633	4
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	13 666	6
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	6 370	31
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	14 412	45
Razem				36 081	

Rok: 2013

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	badanie serologiczne	ELISA	484	0
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	inne badanie	PCR	12 737	0
Razem				13 221	X

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu epizootycznego pod koniec każdego roku

W 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono 2443 przypadków ASF u dzików oraz 109 ognisk ASF u świń.

6.5. Dane dotyczące programów szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące dzikiej zwierzyny**6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących**

Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących zostało przedstawione w ust. 4.4.2.

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne dane w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących

Nie dotyczy.

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

7. Założenia programu**7.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych**

Rok: 2019

Choroba: ASF

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Planowana liczba zwierząt do zbadania	Liczba planowanych badań laboratoryjnych
dolnośląskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
dolnośląskie	PCR	dziki	krew, narządy	363	363
kujawsko-pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	95	95
kujawsko-pomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	287	287
lubelskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	78 314	78 314
lubelskie	PCR	dziki	krew, narządy	5 050	5 050
lubelskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	594	594
lubelskie	ELISA	dziki	krew, narządy	3 095	3 095
lubelskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	97	97
lubelskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	117	117
lubuskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
lubuskie	PCR	dziki	krew, narządy	441	441
łódzkie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	123	123
łódzkie	PCR	dziki	krew, narządy	301	301
małopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10

małopolskie	PCR	dziki	krew, narządy	293	293
mazowieckie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	36 008	36 008
mazowieckie	PCR	dziki	krew, narządy	3 953	3 953
mazowieckie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	113	113
mazowieckie	ELISA	dziki	krew, narządy	1 621	1 621
mazowieckie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	1	1
mazowieckie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	69	69
opolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
opolskie	PCR	dziki	krew, narządy	202	202
podkarpackie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
podkarpackie	PCR	dziki	krew, narządy	414	414
podlaskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	63 858	36 858
podlaskie	PCR	dziki	krew, narządy	7 822	7 822
podlaskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	123	123
podlaskie	ELISA	dziki	krew, narządy	7 316	7 316
podlaskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	1	1
podlaskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	263	263
pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	42	42

pomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	631	631
śląskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
śląskie	PCR	dziki	krew, narządy	726	726
świętokrzyskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
świętokrzyskie	PCR	dziki	krew, narządy	80	80
warmińsko- -mazurskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	167	167
warmińsko- -mazurskie	PCR	dziki	krew, narządy	2 657	2 657
warmińsko- -mazurskie	ELISA	dziki	krew, narządy	2 100	2 100
warmińsko- -mazurskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	69	69
wielkopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	69	69
wielkopolskie	PCR	dziki	krew, narządy	715	715
zachodniopomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
zachodniopomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	711	711
RAZEM PCR				203 402	203 402
RAZEM ELISA				16 375	16 375
RAZEM IPT/IB				617	617

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Założenia w zakresie badań diagnostycznych zostały opisane w ust. 3.2.

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt

Założenia w zakresie badania stad i zwierząt zostały opisane w ust. 3.2.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie dotyczy.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia**7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia**

Nie dotyczy.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

8. Szczegółowa analiza kosztów realizacji programu

8.1. Koszty realizacji programu w 2019 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Jednostka	Liczba jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania								
	świnie	sztuka	203 402	12,95	2 634 055,90	3,12	634 614,24	tak
1.1. Koszt pobierania próbek								
	padle dziki oraz chore odstrzelone dziki	sztuka	9 784	81,99	802 190,16	19,76	193 331,84	tak
	odstrzelone dziki	sztuka	17 326	32,45	562 228,70	7,82	135 489,32	tak
	dziki odłowione	sztuka	500	102,39	51 195,00	24,67	12 335,00	tak
	test PCR ¹⁾	badanie	231 012	78,89	18 224 536,68	19,01	4 391 538,12	tak
1.2. Koszt badań laboratoryjnych								
	ELISA	badanie	16 375	38,89	636 823,75	9,37	153 433,75	tak
	badanie serologiczne potwierdzające (IB lub IPT)	badanie	617	121,61	75 033,37	29,30	18 078,10	tak
2. Badanie kliniczne stad świń oraz kontrola bioasekuracji	koszty pracy i dojazdu	wizyta	1 952	172,92	337 539,84	41,67	81 339,84	nie

3. Czyszczenie i dezynfekcja	środki dezynfekcyjne na przejściach granicznych	kg	8 457	35,04	296 333,28	8,44	71 377,08	tak
	maty dezynfekcyjne	sztuka	2 879	135,43	389 902,97	32,63	93 941,77	tak
	koszty bezpiecznego usuwania zwłok padłych dzików na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE	sztuka	1 800	138,21	248 778,00	33,30	59 940,00	tak
	koszty bezpiecznego usuwania zwłok padłych dzików na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE	tona	90	1220,00	109 800,00	293,98	26 458,20	tak
	koszt dojazdu samochodu na miejsce aktywnego poszukiwania padłych dzików w przypadku nieznaleszenia żadnego padłego dzika	km	6 000	4,50	27 000,00	1,08	6 480,00	nie

	aktywne poszukiwanie padłych dzików na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE ²⁾	sztuka	3 000	162,60	487 800,00	39,18	117 540,00	tak
	aktywne poszukiwanie padłych dzików poza obszarami wymienionymi w części I, II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE ³⁾	sztuka	2 000	81,30	162 600,00	19,59	39 180,00	nie
4. Inne koszty	polowanie i odstrzał sanitarny samic przelatek i dorosłych samic dzika, w tym dostarczanie próbek do badań laboratoryjnych pobranych z samic dzików – na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE ⁴⁾	sztuka	9 526	528,45	5 034 014,70	127,34	1 213 040,84	tak

	połowanie i odstrzał sanitarny dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika, w tym dostarczanie próbek do badań laboratoryjnych pobranych z wyżej wymienionych dzików – na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE ⁵⁾	sztuka	6 350	243,90	1 548 765,00	58,77	373 189,50	nie
	połowanie i odstrzał sanitarny samiec przelatek i dorosłych samic dzika na obszarze WAMTA ⁶⁾	sztuka	3 000	528,45	1 585 350,00	127,34	382 020,00	tak
	połowanie i odstrzał sanitarny dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika na obszarze WAMTA ⁷⁾	sztuka	2 000	243,90	487 800,00	58,77	117 540,00	nie
	odstrzał sanitarny samic przelatek i dorosłych samic dzika na obszarach wykonywania odstrzału sanitarnego innych niż obszar WAMTA ⁸⁾	sztuka	2 400	528,45	1 268 280,00	127,34	305 616,00	nie

odstrzał sanitarny dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika na obszarach wykonywania odstrzału sanitarnego innych niż obszar WAMTA ⁹⁾	sztuka	1 600	243,90	390 240,00	58,77	94 032,00	nie
wydruk ulotek informacyjnych	sztuka	60 000	0,17	10 200,00	0,04	2 400,00	tak
przeprowadzanie szkoleń grupowych	sztuka	80	393,25	31 460,00	94,76	7 580,80	nie
koszt oznakowania indywidualnego	godzina	382	53,00	20 246,00	12,77	4 878,14	nie
odszkodowanie za świnie poddane ubojowi	sztuka	500	333,20	166 600,00	80,29	40 145,00	tak
wycena przez rzeczoznawców, o której mowa w art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt	godzina	200	35,63	7 126,00	8,59	1 718,00	nie
poddanie ubojowi świń w związku z przypadkiem ASF u dzika, koszty transportu świń do rzeźni w celu poddania ubojowi	świnia	2 500	150,03	375 075,00	36,15	90 375,00	tak

	kontener do przetrzymywania tusz dzików	sztuka	100	15 893,82	1 589 382,00	3 829,84	382 984,00	tak
	wagi hakowe do ważenia tusz dzików	sztuka	50	162,60	8 130,08	39,18	1 959,00	nie
	odłownie żywołowne do odłowu dzików – obsługa	odłownia	5	7 688,92	38 444,60	1 852,75	9 263,75	nie
	uśmiercenie dzików odłowionych w odłowniach żywołownych	sztuka	500	1 000,00	500 000,00	240,96	120 480,00	nie
	unieszkodliwianie tusz dzików odłowionych w odłowniach żywołownych	sztuka	500	578,14	289 070,00	139,31	69 655,00	nie
	odłów dzików, ich uśmiercanie oraz transport do zakładu utylizacyjnego i unieszkodliwianie zwłok dzików odłowionych	sztuka	1 500	569,10	853 650,00	137,13	205 695,00	nie
	unieszkodliwianie tusz dzików z dodatkim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz tusz przechowywanych z nimi w kontenerze chłodniczym	sztuka	262	373,17	97 770,54	89,92	23 559,04	tak

	umieszkodliwienie tusz dzików pochodzących z polowania na obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami, niezagospodarowanych przez myśliwych	sztuka	2 500	138,21	345 525,00	33,30	83 250,00	nie
	RAZEM							
	w tym koszty kwalifikowalne:							
					39 692 946,49		9 564 458,33	
					33 377 070,05		8 042 601,30	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,15 zł, zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2018 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowywane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz. U. poz. 198), w ramach limitu wydatków części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.

- 1) Koszt badania laboratoryjnego metodą PCR określono na podstawie ustalonej kwoty ustalonej przez Komisję Europejską (19,01 euro).
- 2) 200 zł brutto (162,60 netto) za padłego dzika zgłoszonego na obszarach wymienionych w części I, II, III załącznika do decyzji 2014/709/UE, zgodnie z ust. 3.8.
- 3) 100 zł brutto (81,30 netto) za padłego dzika zgłoszonego na obszarach innych niż obszary wymienione w części I, II, III załącznika do decyzji 2014/709/UE, zgodnie z ust. 3.8.
- 4) 650 zł brutto (528,46 netto) – za odstrzał w ramach planów łowieckich samic przelatek i dorosłych samic dzika na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami, w tym dostarczenie wyżej wymienionych dzików do badań laboratoryjnych, oraz za odstrzał samic dzika na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze WAMTA i pozostałych obszarach, na których jest prowadzony odstrzał sanitarny.
- 5) 300 zł brutto (243,90 zł netto) – za odstrzał w ramach planów łowieckich na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami, dzików innych niż samice przelatek i dorosłe samice dzika, w tym dostarczenie wyżej wymienionych dzików do badań laboratoryjnych, oraz za odstrzał samic dzika na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze WAMTA i pozostałych obszarach, na których jest prowadzony odstrzał sanitarny.
- 6) 650 zł brutto (528,46 netto) – za odstrzał w ramach planów łowieckich samic przelatek i dorosłych samic dzika na obszarze WAMTA, w tym dostarczanie wyżej wymienionych dzików do badań laboratoryjnych oraz za odstrzał samic dzika na obszarze WAMTA.

- 7) 300 zł brutto (243,90 zł netto) – za odstrzał w ramach planów łowieckich dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika na obszarze WAMTA, w tym dostarczenie wyżej wymienionych dzików do badań laboratoryjnych, oraz za odstrzał sanitarny wyżej wymienionych dzików na obszarze WAMTA.
- 8) 650 zł brutto (528,46 netto) – za odstrzał sanitarny samiec przelatek i dorosłych samiec dzika na pozostałych obszarach, na których jest prowadzony odstrzał sanitarny, poza obszarem WAMTA.
- 9) 300 zł brutto (243,90 zł netto) – za odstrzał dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika na pozostałych obszarach, na których jest prowadzony odstrzał sanitarny dzików, poza obszarem WAMTA.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w ustawie budżetowej na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. w części 83 – rezerwa celowa, działu 758 – różne rozliczenia, rozdziału 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12, przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, lub poz. 8 w części podlegającej refundacji ze środków Unii Europejskiej oraz środków budżetowych określonych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2019 w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.